

Länsstyrelsen
Västerbottens län
Naturförvaltning

BESLUT

Datum
1997-01-27

Beteckning
231-10515-10519/96

1(6)

Enligt sändlista

Förordnande om naturreservat för domänreservat öster om odlingsgränsen i
Sorsele kommun, Västerbottens län
(6 bilagor)

Administrativa uppgifter om reservaten och beskrivning av områdena, se
bilaga 1 - 5.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) att
följande domänreservat skall vara naturreservat. Namnen på naturreservaten
anges nedan.

1. Granlidens domänreservat
2. Skållidens domänreservat
3. Liksgelisens domänreservat
4. Gimegolts domänreservat
5. Brånabergets domänreservat

Naturreservatens avgränsning har angetts på bifogade kartor. Reservaten
omfattar enbart mark tillhörande AssiDomän.

Motiv för naturreservaten

Syftet med reservaten är att för framtiden bevara ekosystem med urskogsartad
skog. Sådana skogar var för bara något århundrade sedan vanliga. Ett nästan
landskapstäckande skogsbruk har medfört att de urskogsartade skogar som
numera finns kvar är unika.

Det principiella målet för skogsreservat av de här typerna är att bevara
skogarnas ekosystem i orört och ostört tillstånd och att låta de naturliga
processerna löpa fritt. I ekosystemet ingår såväl mark och vatten som växter
och djur. Med naturliga processer avses både långsamma förändringar som
sker i vegetationen och mer eller mindre regelbundet omdanande processer

som t ex stormfällning och utslagning av vegetation genom extrema klimatförhållanden. Den urskogsartade miljön och de naturliga processerna är av särskilt stor betydelse för fortlevnaden av urskogsberoende eller urskogsgynnade arter bland svampar, mossor, lavar och insekter samt ryggradsdjur som t ex tjäder.

Syftet med reservaten är även att inom ramen för detta mål ge möjlighet till naturupplevelser och forskning i orörd natur.

Naturreservatsbestämmelser

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservaten (8 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. Uppföra byggnad eller anläggning
2. Anlägga väg, parkeringsplats, led eller spång
3. Anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad
4. Anordna upplag
5. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna
6. Avverka eller utföra annan skogsvårdsåtgärd
7. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
8. Framföra motordrivet fordon i terrängen med undantag för hämtning av redan fälld älg
9. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
10. Upplåta mark för orientering eller annan idrottstävling
11. Kalka mark eller vatten

Utan länsstyrelsens tillstånd är det dessutom inom Liksgelisens DR förbjudet att

12. Förnya eller utvidga upplåtelse för jakt på annat än älg, rådjur, hare och räv

Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (9 § naturvårdslagen)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservaten.

1. Utmärkning av reservatet
2. Uppsättning av informationstavlor på platser som anges i fastställd skötselplan
3. Anläggning och underhåll av leder som anges i fastställd skötselplan

Föreskrifter om vad allmänheten har att iaktta inom reservaten (10 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. Framföra motordrivet fordon i terrängen
2. Tälta
3. Elda
4. Störa djurlivet t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m
5. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar
6. Plocka eller insamla växter eller växtdelar, mossor, lavar och svampar, med undantag för bär och matsvamp
7. Fånga och insamla ryggradslösa djur
8. Medföra okopplad hund eller annat husdjur
9. Uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift

Föreskrifter rörande naturvårdsförvaltningen av reservaten (9 § naturvårdsförordningen)

Syftet med vård och förvaltning

Domänreservatens nuvarande struktur av urskogsartad skog med till denna knutna urskogsberoende eller urskogsgynnade svampar, lavar, mossor, kärlväxter, insekter och ryggradsdjur som t ex tjäder, skall skyddas och bevaras.

I delar av områdena har återkommande skogsbränder varit en del av skogens långsiktiga dynamik. Bränning under kontrollerade former kan därför bli aktuellt någon gång varje århundrade eller med ännu längre intervall.

Inom ramen för dessa mål får de i möjlig utsträckning utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

De naturförvaltningsinsatser som områdena kräver är att i samband med tillsyn av områdena följa stammarna av urskogsgynnade arter samt information och utmärkning.

Naturvårdsförvaltare

Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer bifogade skötselplaner.

Ärendets beredning

Domänverket har tidigare avsatt områden som domänreservat. I samband med Domänverkets bolagisering 1992 gjorde länsstyrelsen, på uppdrag av Naturvårdsverket, en bedömning av vilka domänreservat i länet som har sådana särskilda naturvärden att de bör ges skydd som naturreservat. De i detta beslut upptagna reservaten är de områden som valdes ut öster om odlingsgränsen i Sorsele kommun.

Naturvårdsverket och AssiDomän slöt 1995 ett avtal om naturreservatbildning av ett antal särskilt värdefulla domänreservat i hela landet. De i detta

beslut medtagna områdena omfattas av avtalet och följer villkoren i detta avtal.

AssiDomän Lycksele skogsförvaltning, Statens naturvårdsverk, Skogsvårdsstyrelsen, Sorsele kommun, Svenska naturskyddsföreningen Länsförbundet i Västerbottens län och Västerbottens Läns Jaktvårdsförening har yttrat sig.

I det förslag som var ute på remiss föreslogs att all jakt förutom jakt på älg skulle förbjudas i reservat större än 50 ha. I avtalet mellan AssiDomän AB och Naturvårdsverket sägs nämligen att parterna är överens om att reservaten också bör ge skydd åt delar av faunan. En rekommendation är att jakt bör förbjudas med undantag av älg, rådjur, hare och räv. Avvikelser från detta kan dock diskuteras i vissa fall. Enligt uppgift från Naturvårdsverket var syftet med detta partiella jaktförbud att ge skydd åt arter som gynnas av urskogsartad skog som t ex tjäder, vilken också omfattas av EU's fågeldirektiv.

Naturvårdsverket har i sitt yttrande godtagit att det begränsade jaktförbudet enbart gäller för större domänreservat. AssiDomän, Lycksele skogsförvaltning har också varit positiva till en sådan regel. Naturskyddsföreningen hävdar att jakt, med undantag av älgjakt, inte skall vara tillåten i samtliga reservat. Västerbottens läns jaktvårdsförening anser däremot i en skrivelse att all jakt skall vara tillåten i samtliga reservat.

Jakt i dessa områden bedrivs till stor del av ortsbundna jägare. Ett mera flexibelt system med individuell prövning kan därför vara motiverat. Länsstyrelsen har därför ansett att en lämplig avvägning mellan dessa olika intressen är att införa en regel om att förnyelse eller utökning av jaktupplåtelse i reservat större än 50 ha skall föregås av tillstånd från länsstyrelsen.

Detta beslut kan överklagas hos miljödepartementet, se bilaga.

Georg Andersson

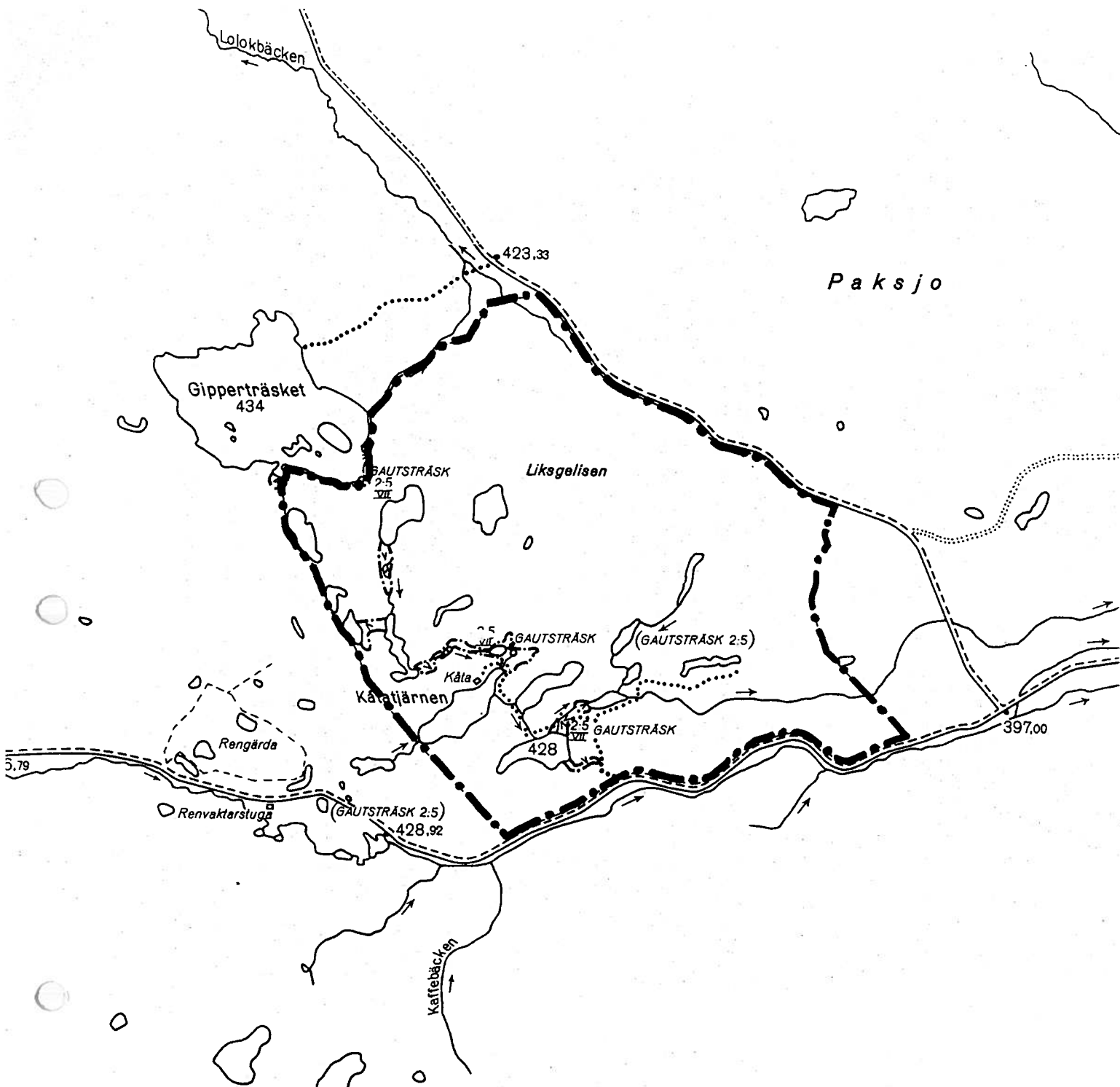
Per Erik Persson

Bilagor

- 1-5 Områdesbeskrivning, skötselplan och karta över respektive reservat
- 6 Hur man överklagar

Sändlista

AssiDomän, Lycksele skogsförvaltning
Plan och bostadsverket
Fastighetsbildningsmyndigheten
Fastighetsregistreringsmyndigheten
Naturvårdsregistret
Skogsvårdsstyrelsen
Sorsele kommun
Statens naturvårdsverk
Svenska Naturskyddsföreningen, Länsförbundet i Västerbottens län
Västerbottens Läns Jaktvårdsförening

Naturreseptat **LIKSGELISEN DR**

Sorsele kommun

Tillhör Länsstyrelsens beslut 1997-01-27
Dnr 231-10517/96

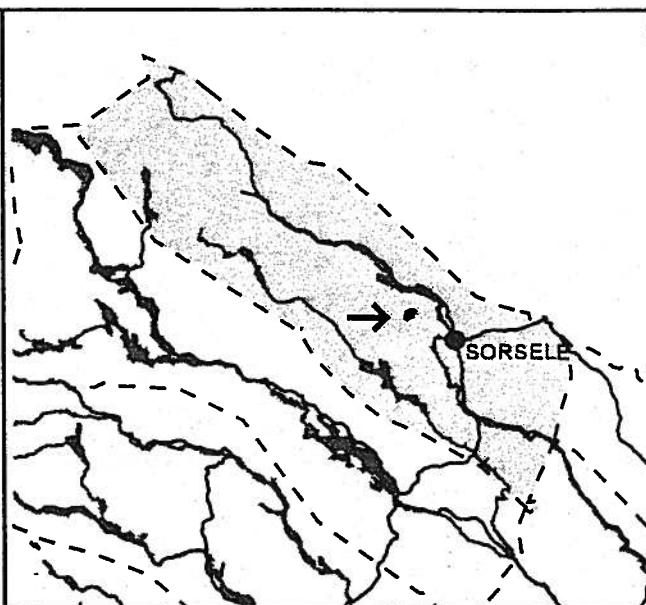
Teckenförklaring

— • — gräns för naturreseptat

Ek 747 42

Skala

0 200 400 600 800 1000 meter

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET LIKSGELISEN I SORSELE KOMMUN

Innehållsförteckning

- 1. Syfte med säkerställande och skötsel**
- 2. Beskrivning av reservatet**
 - 2.1 Administrativa data
 - 2.2 Allmän beskrivning av området
 - 2.3 Natura 2000
- 3. Skötsel av naturtyper**
 - 3.1 Brandpräglad tallskog
 - 3.2 Våtmarker och vatten
- 4. Friluftsliv**
 - 4.1 Anläggningar och information för friluftslivet
- 5. Övriga anläggningar**
- 6. Nyttjanderätter**
- 7. Utmärkning av gränser**
- 8. Sammanställning av åtgärder**
- 9. Tillsyn och uppföljning**

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med säkerställandet och skötseln av naturreservatet är att bevara naturreservatets brandpräglade och urskogsartade struktur, med de arter som naturligt följer dess typiska dynamik. De delar av reservatet som naturligt är av mer brandrefugial karaktär, t ex gransumpstråk kring myrar, ska dock få utvecklas fritt.

2. Beskrivning av objektet

2.1 Administrativa data

Namn	Liksgelisen
Skydd	Naturreservat – 2402101
Kommun	Sorsele
Läge	1.5 mil NV om Sorsele. Kartblad 24 H, 4-5, c-d. Naturgeografisk region 33H. Koordinat: 7278825 - 15667327
Ägarkategori	Bolag, Sveaskog
Fastigheter	Sörberget 1:1
Totalareal	249 ha
Skog	209 ha
Tallskog	194 ha
Granskog	15 ha
Vatten	12 ha
Våtmark	22 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen

2.2 Allmän beskrivning av reservatet

Naturreservatet Liksgelisen ligger ca 1.5 mil nordväst om Sorsele, i Sorsele kommun. Reservatet täcks av en urskogsartad, brandpräglad tallskog och har en omväxlande topografi med moränkullar, tjärnar och myrar. På moränkullarna växer det mest tall medan de mellanliggande frodiga, friska till fuktiga partierna mest innehåller gran, björk och viden. På berget Liksgelisen dominerar gran med visst inslag av gammal tall. Några av tallarna i reservatet uppvisar spår av skogsbränder, den senaste branden uppskattas till början av 1800-talet. Myrarna har tidigare slagits och tjärnarna har hyst öring varav ett bestånd ännu finns kvar. Inom området finns en gammal ängskoja, troligen från 1880-talet. Den har restaurerats, liksom en ängslada från samma tid. Intressant är även en restaurerad lappkåta, klädd med takspån från samma tid. Kåtan har brukats som höst- och vårviste av samer från Rans lappby och har varit i regelbundet bruk till någon gång på 1910-talet. Liksgelisen avsattes som domänreservat 1961 och ombildades till naturreservat 1997.

2.3 Natura 2000

Naturreservatet Liksgelisen ingår i nätverket Natura 2000 (Natura 2000-id SE0810099), den Europeiska Unionens nätverk av skyddade områden. De åtgärder som beskrivs i skötselplanen och som senare kommer att genomföras tar även hänsyn till bevarandet av de naturvärden som finns utpekade för Natura 2000.

Figur 1. Översiktskarta för naturreservatet Liksgelisen.

3. Skötsel av naturtyper

Nedan indelas reservatet i skötselområden utifrån gemensamma drag vad gäller naturtyp, utvecklingshistorik samt form av skötsel.

3.1 Brandpräglad tallskog

Innefattar all barrskog inom reservatet. Även de delar som idag har ett stort inslag av gran ska tillåtas brinna vid en planerad naturvårdsbränning. Om bränning vid fuktigare granstråk bedöms som svår att genomföra, t ex kring myrar och tjärnar, kan skogen lämnas till att få utvecklas fritt. Där bränning ur tekniskt perspektiv anses vara svår kan även brandefterliknande åtgärder genomföras. Privatägda ströängar samt ett större område kring de befintliga byggnaderna ska undantas från bränning (bilaga 2).

Tallskogen i området ska med en naturlig brandfrekvens, eller brandefterliknande åtgärder, upprätthålla sin öppna flerskiktade struktur.

Kvalitetsmål

- Arealen av natur- och urskogsartad tallskog ska vara minst 194 hektar.
- Andelen död ved ska öka för att på sikt uppgå till ett genomsnitt av ca 10-15% av den totala vedvolymen.
- För att en skoglig kontinuitet ska kunna säkerställas ska det finnas en dimensionsspridning i beståndet, från grova (gamla) träd ner till klena (yngre) träd.
- Minst tre rödlistade arter och/eller signalarter knutna till naturtypen ska kunna hittas.
- Om möjlighet finns ska skogen brännas med ett för området naturligt intervall (70-100 år). Med bränningarna ska eftersträvas att skapa goda livsförutsättningar för brandberoende arter.

Åtgärder

Kontrollerad naturvårdsbränning ska genomföras på all mark inom reservatet där det tekniskt sett är möjligt. Dock ej kring befintliga kulturlämningar och anläggningar. Brandefterliknande åtgärder i form av ringbarkning av gran kan genomföras där bränning inte är möjligt (endast ringbarkning, ej fällning). Gransumpdrag och andra mer naturligt granifierade miljöer inom reservatet kan dock få utvecklas fritt.

En detaljerad brandplan kommer att tas fram när bränning blir aktuellt. Reservatet kan med fördel indelas i ett flertal delområden som bränns av i etapper. Eftersom vädret har en stor inverkan på bränningsresultatet skapar en uppdelning även en större skoglig heterogenitet i reservatet, samt gynnar brandkrävande arter.

Med tanke på att reservatets tallbestånd har en mycket hög genomsnittsålder, samt att det fläckvis finns ett stort inslag av gran, ska reservatet brännas med en lågintensiv brand (låg flamfront). Bästa förutsättningarna för att bränna inom reservatet är efter en lång tids torka och med en luftfuktighet kring 50-60%. Reservatet får absolut inte brännas om luftfuktigheten understiger 40 %. Det finns då risk att en allt för hög andel av de gamla tallarna dör. De rätta förhållandena råder sällan under försommaren då det normalt är mycket torr luft, även under kvällar och nätter. Området ska därför inriktas på att brännas under sensommaren, kvällstid, då det ofta är en relativt hög luftfuktighet. Bränningen ska genomföras med korta antändningsslag, eller med en backande eld (mot vindriktningen), vilket håller ner intensiteten. Vid partier med mycket lågor, vilket är sparsamt förekommande inom reservatet, ska elden backa mot vinden.

3.2 Våtmarker och vatten

Innefattar hela våtmarkssystemet inom reservatet, vilket inkluderar mindre skogstjärnar, gölar, källor, kärr, gungflyn och mossar.

Kvalitetsmål

- Arealen av våtmark och vatten ska vara minst 34 hektar.
- Våtmarkernas hydrologi ska vara opåverkad.
- Skogssjöarnas och vattendragens vattenkemi ska vara opåverkad.
- Våtmarkernas växtsamhällen ska vara opåverkade.
- Främmande arter får ej förekomma.
- Minst 5 karakteristiska arter för våtmarkerna, respektive vattenmiljöerna, ska kunna hittas.

Åtgärder

Fri utveckling av naturtyperna. Tillsyn av terrängkörning. Ej tillåta utsättning av fisk i fisktomma vatten.

4. Friluftsliv

Liksgelisen ligger relativt långt ifrån väl trafikerade vägar och större orter och kommer därför, med stor sannolikhet, aldrig att få ett högt besöksstryck. De flesta som besöker reservatet tar sig in till reservatet från öster, via skogsvägarna som kommer in från Sorsele.

Anordningar som tillförs reservatet ska därför vara enkla, informationen om området ska vara bra och lättillgänglig.

4.1 Anläggningar och information för friluftslivet

Informationsskyltar i A3-format finns uppsatta på ett flertal strategiska ställen inom reservatet. Från skogsvägen i söder finns en uppmärksammad stig som leder fram till det samiska vår- och höstvistet.

Kvalitetsmål

- Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar.
- Den befintliga stigen ska hållas väl röjd och uppmärksammad.
- En informationsskylt i A1-format ska finnas vid vägen där stigen börjar, samt vid vändplanen i norr.

Åtgärder

- En ny reservatsskylt i A1-format ska tas fram och sättas upp på enligt skötselplan utmarkerade platser. Skyltarna ska sedan bytas ut vid behov.
- Den befintliga stigen ska röjas och märkas upp på nytt (fram till kåtan).

5. Övriga anläggningar

Inom reservatet finns en gammal samisk vår- och höstvistesplats. Lämningarna, som delvis har restaurerats, består av en kåta, en ängskoja och en ängslada. Länsstyrelsen har inte lyckats få fram uppgifter på vem som äger byggnaderna, men vistet är utan tvekan värda att efterhållas.

6. Nyttjanderätter

Jakt bedrivs inom reservatet enligt gällande jaktlagstiftning, Sveaskog förvaltar denna nyttjanderätt.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av åtgärder

Åtgärd	Tidpunkt
Ny reservatsskylt i A1-format + ställ	2007-2012
Röjning och uppmärksammad av befintlig stig (till kåtan)	2007-2010
Naturvårdsbränning, allt eller i etapper	2007-2020
Underhåll / reparation av det samiska vistet utförs i samråd med ägarna	2007-2020

9. Tillsyn och uppföljning

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och rapporteras.

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

En nationell metod för uppföljning av reservat och Natura 2000 – områden har tagits fram. Denna ska användas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

Lena Lundevaller

Anna Wenngren

Bilagor:

1. Anläggningar och information för friluftslivet
2. Skötsel av naturvärden

Sändlista

Naturvårdsverket, Naturresursenheten, Blekhölmsterassen 36, 106 48 Stockholm
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm
Sveaskog, Storgatan 62, 921 22 Lycksele
Sorsele kommun, Bygg och miljökontoret, Burev. 4, Box 101, 92070 Sorsele
Naturvårdsregistret – Anna W

ANLÄGGNINGAR OCH INFORMATION FÖR FRILUFTSLIV

Karta med informationsplatserna utmarkerade.

Tillhör reservatsbeslut dnr: 231-10517/96

SKÖTSEL AV NATURVÄRDEN

Karta med privatägda ströängar (rödmarkerade områden), samt ett större område kring befintliga anläggningar och ströäng (svart rastrerat område), som undantas från bränning. Övrig mark inom reservatet ska om möjligt naturvårdbrännas.

Tillhör reservatsbeslut dnr: 231-10517/96